

פרטי - כל 30 ב"ב

מיטיבת ועדת העבודה.

ירושלים, יום ג' י"ד בסיון תש"ז
(30.5.1950)

נוכחים: היו"ר ע. גלובמן

- מ. אונא
- א. גולדראט
- ח. רובין
- ח. למדן
- י. שמחוני
- גיל
- כ. מגורי
- בן-טוב

מזמנים: ד. גבעון

- י. פינקלסטיין
- צ. ברנזון
- ר. רייס

התחלת הישיבה בטעה 11 לפנ"צ.

היו"ר ע. גלובמן:

אני פותח את הישיבה ומוסר את רשות הדבור למנהל הכללי של המסרד,

למר ברנזון.

צ. ברנזון:

בעמוד הראשון של החומר על מבנה המסרד, נתנו רק היחידות האופרטיביות, והן שש. חמשה אגפים ומחלקת אחת אופרטיביים. אגף לתעסוקה ויחסי עבודה, אגף המחקר והפקוח על העבודה, אגף לבטוח עממי, אגף לשכון, מחלקת האגוד הסתופי, אגף לעבודות צבוריות ושרותים טכניים. בכל אגף יש מסתים עד שלס מחלקות, זהו בדרך כלל. מובן שקיימת חלוקה מסנית נוספת, בכל מחלקה, חלוקה למדורים ולעתים גם לענפים. בחלק ב' נתנת החלוקה הפנימית של המחלקות ביתר פירוט, ומפורטים גם התפקידים של היחידות השונות בתוך המסרד. אינני חושב שעלי כאן לחזור על הפרטים הללו. אני מקווה שחברי הועדה ימצאו את הזמן לקרוא ולעמוד על היקף התפקידים של מסרד העבודה. דבר אחד ברור, שתפקידי מסרד העבודה כיום הם רבים ומסועפים ונוגעים בשטחי פעולה שונים, אפשר לאמר מן החיוניים ביותר במדינה בזמן זה. אפשר לחלק את תפקידי המסרד לשתי מגמות עיקריות: סוציאלית ומקצועית, טכנית. התפקידים הסוציאליים הם אלה המקובלים בכל מסרד עבודה: עניני תעסוקה, פיקוח על מקומות עבודה כדי להבטיח את הגשתן בעבודה, כריאות, היגיינה ורווחה של הפועלים, תיווך בסכסוכי עבודה ומחקר, הכולל בתוכו גם את פרוץ היצור - אחד הדברים החשובים ביותר. אבל, נוסף על החלק הזה של פעולת המוסד קיימים שני אגפים, כמקובל בעולם, שכל אחד מהם היה יכול להיות מסרד בפני עצמו והם: אגפי השכון ועבודות צבוריות ושרותים טכניים. למעשה סורכב מסרד העבודה והבטוח העממי מארבע יחידות: מסרד העבודה, הבטוח העממי, עבודות צבוריות ושכון, אלא שכולן נמצאות תחת קורת גג אחת; ומובן שמדינה קטנה כמדינת ישראל, אם כי כל תפקיד בפני עצמו הוא חשוב ונכבד, אי-אפשר להקים מיניסטריון מיוחד לכל ענף ופעולה.

נדמה לי שהסדרטוט או הסקיצה הזאת, התלויה על הקיר, תתן לכם תמונה קראפית די ברורה על מבנה המסרד, על יחידותיו השונות ותפקידיהן. לנוחיות חברי הועדה, אשר אולי אינם רואים את הכל מרחוק, אני אחזור על זה בקיצור. אם כן, ברור בראש הוא השר, המנהל הכללי. אחר כך באה יחידה אל אופרטיבית, אלא יחידות השרותים, אם אפשר לקרוא להן כך. היועץ המטפטי והאדמיניסטרציה הכללית הממונה על המנגנון לכספים ומשק. שני אלה קטורים באופן ישר אל השר

והסנהל הכללי. אחר כך באים האגפים הראשיים, אגף המחקר והפקוח על העבודה, אגף התעסוקה ויחסי עבודה, אגף לבטוח עממי, אגף השכון, מחלקת האגוד הסתופי ומחלקת כספים טסק ומקרת, אגף לעבודות צבוריות ושרותים סכניים, ענף הדיור. אחר כך באה בכל אגף חלוקה מסנית למחלקות והסדורים הסונים שבתוך כל מחלקה, כאן, מחלקה שהיא איננה מחולקת למדורים אלא שיש לה רק סניפים אזוריים: תל-אביב, חיפה וירושלים. זוהי צורה אחרת של העבודה במקום, חלוקה ליחידות אופרטיביות פנימיות. החלוקה היא לפי בסיס טריטוריאלי לפי סניפים. כאן אגף התעסוקה ויחסי עבודה. באגף זה שתי סקציות: מחלקה ליחסי עבודה ובוררים ומתווכים אזוריים. אגף התעסוקה סמתעף, ויש בו חלוקה כפולה גם על בסיס פונקציונלי וגם על בסיס טריטוריאלי. ויש גם נציגות בסניפים הסונים. האגף לבטוח עממי, שעודנו בראשיתו, הוא בעצם רק קרן של מה שעמיד להיות. לעת עתה הוא עוד לא חולק ליחידות מסנה. אגף השכון יש בו שתי סקציות. יש בו גם שלוחות טריטוריאליות בשלטה מחוזות: תל-אביב (המרכז), חיפה וירושלים. מהנדסי השכון המחוזיים אשר הם מנהלי באי-כוח העקריים של אגף השכון במחוזות ותחתיהם נמצאים כמובן מספר עובדים, מפקחים ועוזרים. מחלקת האגוד הסתופי פעלה עד כה לפי סטה רכוזית, כולה מרוכזת בקריה, בלי חלוקה פנימית, אלא חלוקת עבודה פנימית בתוך המחלקה, שכל אחד מהאנשים היה למעשה עוסק בחלקו הוא על פני כל הארץ. כעת, עם העברת המטרדים לירושלים, אנחנו חושבים לסנות את חלוקת העבודה ואנחנו נקים בודאי במחלקה הזאת סניפים בשלש אזורי הארץ העקריים. המורכב ביותר הוא האגף לעבודות צבוריות ושרותים סכניים. הוא מורכב משלש מחלקות ובראשו היה מה שקוראים רשות האגף, והיו לו גם שני ענפים אשר היו קטורים ישר לראש האגף. אחר כך, המחלקות מתחלקות גם על בסיס פונקציונאלי, עניני כבישים, גשרים, מכונות, חשמל וכו'. בוסף לכך ישנם ענפים מחוזיים שבראשם עומדים מהנדסי המחוז. למעשה יש עוד חלוקה מסנית, למשל בגליל יש נציגות למחלקה בסבדיה, בצפת ובעפולה, וכך גם במחוזות האחרים. מחלקת המדידות גם היא מחלקה גדולה, מחלקת פונקציונאלית וטריטוריאלית. מחלקת המים היא מחלקה קטנה ביותר. כאן, נתן באופן גראפי המבנה של הסניף המחוזי, של מחלקת עבודות צבוריות. ישנו מהנדס, סגן מהנדס, מהנדס מחוז. ישנה אח"כ חלוקה אשר בעצם זהו מסדר קטן בפני עצמו, אבל בהיקף לא ארצי אלא בהיקף מחוזי. באופן טקביל לסניף המחוזי במחלקת העבודות הצבוריות קיימים סניפים של המסדר כולו, ואנחנו מבדילים ביניהם: סניף בעניני עבודה, לסניף זה יש גם כן מנהל. ישנו סניף כמובן שהוא טקביל למנהל במסדר הראשי. אחר כך באות פעולות שונות של המסדר. פעולות בתוך הסניף, פיקוח על העבודה, יחסי עבודה, תעסוקה, הכשרה מקצועית, תעסוקת ערבים ושכון. מכאן אתם רואים שלא לכל היחידות הנמצאות במרכז יש גם נציגות במחוזות. המגמה שלנו היא להגיע למצב שבכל סניף פעולה חסונה, יהיה למסדר נציגות גם בסניף, ועל ידי כך לפרק עד כמה שאפשר את הרכוז הגדול במרכז ולתת יותר סמכויות ויתר תוקף לפעולות הסניפים. זהו בקיצור, מה שהיה לי לאמר על מבנה המסדר ותפקידיו. כפי שאמרתי, אינני חושב שצריך להכנס לפירוט התפקידים. הם כולם נמסרו לחברים בכתב והם יוכלו לקרוא ולעייין בהם.

כעת לתקציב המסדר. מונחת לפניכם הצעת התקציב לסנת הכספים 1950-1951, אשר כבר כלולה בהצעת התקציב הכללי שהוגשה על ידי הממשלה לכנסת. הצעת התקציב של המסדר מסתכמת בסכום של שני מיליון ו-800.000 לירות (אני מתכוון לתקציב הרגיל, אינני רוצה להכנס לויכוח על תקציב הפקוח שעליו דברה סרת העבודה בישיבה הקודמת). יש בזה בערך, הגדלה של 25%, זוהי הגדלה של סליס בערך בהשוואה לתקציב המסדר בסנה שעברה, בסנת 1949-1950. עלי לציין שהתוספת הזאת של 25% היא ברובה המכריע בסעיפי הפעולה ולא בסעיפי המסכרת, וההוצאות הארגוניות על בסיס ההגדלה בסעיפים אלה הן בהרבה יותר קטנות, באופן יחסי, מאשר בסעיפי הפעולות השונות. לדוגמא אקח את מספר העובדים, את הסעיף הראשון: ההנהלה הראשית והאגפים המרכזיים,

סעיף מסנה - מסכת, מוצע כאן המספר של 293 עובדים, עד סוף השנה הבאה, בשנה שעברה היו לפי התקן 245 עובדים. למעשה עובדים 242, ואני רוצה שתביאו בחשבון שבתוך השנה הזאת ישנן שתי פעולות אשר מוכרחות להתרחב כמדה גדולה, האחת היא: אגף הסכון ההולך ומתרחב בין אם אנחנו רוצים ובין אם איננו רוצים להגדיל את המספר של העובדים. העניינים נכנסים למסלול סדיר של עבודה גדולה וחשובה, ומספר העובדים מוכרח לגדול. הפעולה השניה העומדת בפני הגדלה: המדור לפיריון הייצור שהוקם גם הוא באמצע השנה שעברה ועובדים בו בסך-הכל מארבעה עד חמשה עובדים, אף הוא עומד בפני התרחבות גדולה, כי אנו רואים בפעולה הזאת אחד התפקידים החשובים ביותר של המסדר בשנה זו, ומקוים שאם דק נוכל להשיג את העובדים המתאימים - כי לא קל להשיג מהנדסי ייצור ואנשים מתאימים לתפקידים אלה - נכניס אותם לעבודה. אם נביא בחשבון שעצם ההעברה לירוסלים, איננו יודעים עד כמה זה ידוע, גם היא גורם להגדלת הסגנון, אם אנו רוצים בזה או לא.

דבר שני, אי-הרכוז, שהוא מגמתנו, זאת אומרת: הגדלת פעולות הטניפיים ומתן סמכויות יותר גדולות להם. גם זה גורם להגדלת הסגנון, אבל זה גורם להגדלת פיריון העבודה ויעילותו. נוסף על התפקידים האלה, ברור שכמעט אין לנו למעשה שום תוספת של עובדים למלוי הפעולות הרגילות של המסדר, שהן נמצאות כל הזמן בסימן של התרחבות והן מוצאות את בטוייין גם בתקציב בתוספת של 25%. מובן, שלא אוכל להתעכב כאן על כל סעיפי הפעולה של המסדר. וברצוני להקדיש מלים מספר לכל אחד מן הסעיפים העיקריים.

אלך לפי הסדר, בעמוד הראשון, סעיף מסנה - פעולות. הפעולות הראשונות שמתחילות ב-03, זהו ענייני היגיינה מקצועית, היגיינה בעבודה. קיים בארץ מספר שנים, מוסד מסותף להסתדרות ולהתאחדות בעלי התעשייה, הפועל בשטח ההיגיינה המקצועית בתעשייה. המוסד הזה היה מקבל תמיכה מסויימת והיה נתון גם לפקוחה של הסוכנות היהודית. נוכחנו לדעת, בשנתיים אלה, שיט מסום כפילות מסויימת בין פעולת המוסד לבין המחלקה לפיקוח על העבודה, שהתפקידים של שניהם הם כמעט מקבילים. מסום כך, הגענו לידי מסקנה שמוטב למזג עד כמה שאפשר את הפעולה במוסד אחד והחלטנו להפוך, בהסכמת כל הצדדים, הממשלה, ההסתדרות והתאחדות בעלי התעשייה, את המוסד החופסי הזה, הצבורי הזה, שהיה קיים רק בהסתתפות גורמים צבוריים, למוסד חצי ממשלתי, שהממשלה עצמה תשתתף בו, גם בהנהלה, גם בתקציב וגם בנשיאת באחריות. ורק לפני זמן קצר, נחתם זכרון דברים בין מסדר העבודה לבין התאחדות בעלי התעשייה, על מתן סטאטוס חדש למוסד הזה, ועל הסתתפות הממשלה בתקציבו בחמישים אחוז. יש לנו גם סעיף בתוך ההסכם שנוסף על הפעולות המשותפות יכולה הממשלה לבקש מאת המוסד לעשות פעולות מסויימות בטבילה, על חשבון הממשלה, כלומר, שכל הפעולה תעשה על חשבון הממשלה, ולא רק 50%. באנו לידי הסכם שבשנה הזאת תוצאנה כמה חוברות הסברה לועדי הפועלים ולמפעלים על חשבון הממשלה כולה.

מה תכלית פעולתו ומהו סגנונו של מוסד זה?

בן-טוב:

הסגנון שלו כיום הוא מצומצם מאד. היתה לנו ישיבה קצרה לפני עשרה ימים, שבה

צ. ברנזון:

שמענו פרטים על המוסד הזה. יש לו ארבעה עד חמשה עובדים, וכל התקציב שלו היה בין 4000 ל-5000 לירות בשנה החולפת. הוטל על שלשה חברים להכין תכנית פעולה לשנה החדשה למוסד, בצורתו החדשה, בהיקף, בתקציב של 4,000 לירות, מזה יהיו כאלפיים שלטת אלפים לירות לרכישת ציוד ובעיקר פילמים, ועוד דברים כאלה, כדי ללמד שיטות עבודה, ולגיינה בעבודה, והיתר יוצא בעיקר לתעסוקות, להוצאת עלון הסברה, או עלון חדשי, עוד לא החלטנו אם זה יהיה עלון חדשי, או עלון קבוע, או עלון אשר יופיע מפעם לפעם

בטאלות מסויימות, לקבלת רופאים או מהנדסים, מומחים לענייני
בטיחות והיגיינה בעבודה, ולפתיחת שני שניפים ואחד בחיפה ואחד
בירושלים, כי עד כה לא היה אלא סרכז אחד בתל אביב אשר רשמו
היתה כאילו פרוטה על כל הארץ.

בן-טוב: מה ביחס לאינספקציה של העבודה ?

צ. ברנזון: לפי החוק, בית החרושת יטאר בידי
המפקחים הממשלתיים של משרד העבודה.
אני אקרא לפניכם, לפי ההסכם הזה, מה יהיו תפקידי המוסד. (קורא מן
הכתב) טח פעולתו של המוסד יכלול מחלקה סוציאלית, רפואה
וטכנולוגיה, לפי תכנית מוסכמת עם משרד העבודה. פירושו של דבר
שהמוסד לא יעסוק בפיקוח מסט, יום יומי. על ענייני העבודה, בכל
מפעל ומפעל, אלא הוא יהיה מוסד אשר יעסוק בעיקר במחקר, בהסברה
ובהסרכה כללית והפיקוח המסטי ייעשה על ידי מפקחי עבודה ממשלתיים.

אשר לפירון היצור, הכנסנו לאן,
מלבד הסעיף של אלפיים לירות לתמיכה והסברה בטאלות אלה, גם סכום של
7.000 לירות להסתלמות בטח הגברת פירון העבודה והיצור.

א. גולדראט: על מה מבוסס המספר הזה של אלפיים
לירות למסל?

צ. ברנזון: מפעם לפעם יש לעשות חקירות מסויימות
במפעלים, נניח כדי לקבוע סכמות
יצור או כרי לקבוע תכנית לארגון העבודה במפעל או בענף שלם, או בענף
תעשייתי שלם. החקירות האלה, בטדה שהן נעשות על ידי עובדי המשרד,
הן אינן עולות בכסף ישיר, אבל הן אינן יכולות להקיף את העבודה הזאת,
ויש צורך להזמין מדי פעם בפעם, מומחה כדי לעשות את העבודה הזאת,
ובטח זה צריך לשלם כסף. בסכום הזה נוכל למעשה לעשות ארבע או חמש חקירות
כאלה במפעלים, כי כל חקירה עולה בין ארבע מאות לחמש מאות לירות.
הזמנו מומחה לחקירה אחת בענף רהיטי "לכל", סתוך סגמה להגדיל את
פירון היצור ולהוזיל את המחירים. כתברר שהחקירה הזאת בלבד תעלה בין
אלף לאלף מאתיים לירות. כמובן שכבר מתברר שהסכום הזה לא יספיק למלא
את כל התכנית אשר היה בדעתנו למלא, לא מזמן, בקר בארץ, על פי הזמנת
משרד העבודה, מנהל המדור לפירון היצור במשרד העבודה בארצות הברית,
מר סילברמן. בזמן ביקורו בארץ, הוסכם אתו, שלפי דרישתנו, הוא יסלח
הנה מומחים אמריקאים לענייני פירון היצור. אשר יכלו כאן שלטה עד
מכסימום ששה חודשים, ילמדו את אותן החקירות אשר דברתי עליהן מקודם,
אשר תעטינה בדרך כלל על ידי כוחות מקומיים, ובאותו הזמן ידריכו גם
את עובדי משרד העבודה בטח זה, וידריכו גם את המהנדסים הטונים
במשרדים הטונים בכיוון זה של הכשרה ויחד עם זה יבחרו אנשים מתאימים
שכמה מהם יטעו לארצות הברית וימשיכו שם את הסתלמותם המעשית בטח
זה. למטרה זו הכנסנו בתקציב סכום של שבעת אלפים לירות, סתוך הנחה
שזה יספיק להזמנת שנים-שלשה מומחים כאלה בארצות הברית, ומסלוח שנים-
שלשה אנשים מכאן לשם, לגמור הסתלמותם.

הסעיף הנכבד הבא אחרי זה הוא סעיף
ההכשרה המקצועית המופיע בתקציב בסכום של 250,000 לירות. למותר להרבות
דברים על חשיבותו של סעיף זה.

יו"ר גלובמן: כמה הוצא אשתקד ?

צ. ברנזון: מאה ושמדנים אלף לירות.

גיל: כמה אתם דרשם בסעיף זה ?

צ. ברנזון:
דרשנו 350,000 לירות. אני רוצה להוסיף שייתכן שבקבל את כל 350,000 הלירות. יתכן שהמסרד יקבל מאה אלף לירות להכשרה מקצועית במדה שהסכום הזה ידרש מתוך הרזרבה העומדת לרשות מסרד האוצר.

הפעולה השנה, תתרכז בעיקר, כמו בשנה שעברה, להכשרת פועלי בנין. זה באמצעות הקרן אשר מתנהלת על ידי מסרד העבודה, בסיתוף עם גורמים צבוריים אחרים. וכבר פתחנו בסוף עם התאחדות בעלי התעסיה ועם ההסתדרות להקמת קרן חדשה להכשרת עובדים בתעסיה.

כ. מגורי:
אפשר לדעת מה הם הגורמים הצבוריים בנוגע לבנין?

צ. ברנזון:
הסוכנות, ההסתדרות ואגף השכון של מסרד הבטחון. הצענו להקים קרן של 150,000 להכשרת פועלי תעסיה, מזה תנתף הממשלה ב 100,000 והתאחדות בעלי התעסיה וההסתדרות, כל אחת ב 25,000 לירות. המוס"ס עדין בטח, ואנחנו מקוים שבזמן הקרוב ביותר, תוקם הקרן הזאת, כי הסכמה עקרונית מטני הגורמים ישנה. והשאלה היא קביעת הסכום באופן סופי, וקבלת האסור הפורמלאי הדרוש מאת המוסדות, יותר נכון, הרשויות המוסמכות בתוך המוסדות האלה: הועד הפועל של ההסתדרות וההנהלה של התאחדות בעלי התעסיה. אבל ברור שפעולת המסרד בהכשרה מקצועית איננה מצטמצמת בשני ענפים אלה. כפי שאפשר לראות, בשנה שעברה השתתף המסרד בהכשרת 1250 פועלים במקצועות אחרים: יהלומים, מסק. בית, סוללים, וכן הלאה.

א. גולדראט:
האם נעטה משהו בהכשרה מקצועית גם במסרד הערבי?

צ. ברנזון:
עד כה לא נעטה שום דבר. אנו מקוים להכשיר במסך השנה, בסכומים שיופצאו לרשותנו, אם יופצא לרשותנו כל הסכום של 350,000 לירות, 5,000 פועלי בנין, 1500 בתעסיה וכ- 2,500 במקצועות אחרים. המסרד החל בזמן האחרון, לעסוק גם בפעולה ישירה של הכשרה לא רק בעזרת גורמים אחרים, ואפשר להזכיר כאן שתי פעולות מסוג זה: האחת היא פתיחת מרכז להכשרה באריגה במגדל-גד, יחזיר את העטרה של מגדל-גד ליושנה. הכנסנו של מומחים סקוטים, דבר מיוחד במינו, והובטח לנו כבר שווק בחו"ל ע"י פירמה אנגלית. ברור שהמפעל החדש הזה דורש עוד כולים, והזמנו כולים נוספים אשר יגיעו בחדש אוגוסט, זה ייהפך להיות קואופרטיב ויעמדו ברשות עצמם.

כ. מגורי:
על ידי מה מונעים הנולים?

צ. ברנזון:
הם יכולים להיות מונעים גם על ידי סכונות וגם עשויים ביד, היינו, אפשר להניע אותם בסתי הדרכים.

ח. למדן:
מה הוטקע בסכום של 180,000 לירות?

צ. ברנזון:
את המפעל הזה קבלנו במתנה, ועכשיו אנחנו מתחילים להטקיע בו רק את הוצאות ההדרכה וההנהלה. זה מפעל חשוב שהוקם רק בחדשים האחרונים. המסרד עוסק גם בהכשרת פועלי יהלומים. פתחנו מרכז כזה בתל-אביב, ועומדים לפתוח מרכזים כאלה גם בערים אחרות, ברמלה, בצפת ובמקומות אחרים. אני מניח שבמרוצת הזמן תפתח במדה גדולה פעולת המסרד בכיוון זה,

והמגמה תהיה לפתוח מקומות אשר תוך כדי הכשרת הפועלים, הם גם ייצרו דברים, שיהיו מרכזי הכשרה ויצור גם יחד.

ב-10 טוב: מי מנהל את כל פעולת ההכשרה?

צ. ברנזון: בכל מרכז יטנו אדם שהוא אחראי למרכז הזה. יטנו מדור להכשרה מקצועית ומנהל להכשרה המקצועית האחראי לכל הפעולה, אבל בכל מרכז יטנו אדם שהוא מנהל אותו בפועל.

כ. מגורי: על ידי מי מתקבלים התלמידים? מי שולח אותם למפעל?

צ. ברנזון: לטכת העבודה שולחת אותם למפעל.

י. פינקלסטטיין: לפי הסדר והאבחנה של האדם.

צ. ברנזון: אם הוא בעל מקצוע הוא איננו צריך ללמד מקצוע. הלטכה שולחת את האנשים לפי הסדר הנהוג בלשכה, אבל תוך דאגה שיטלחו אנשים מתאימים הרוצים ללמד את המקצוע והטוכסרים למקצוע זה.

הסעיף הבא: פעולות קונסטרוקטיביות בסקטור הערבי - 30.000 לירות, הוא אינו מופיע בתקציב של השנה שעברה. זהו סכום מיוחד שיוקדש לפעולה זו, מחוץ כסובן, לסכומים אשר יוצאו ממילא בתחומי הסעיפים האחרים, שהפעולה בהם נעשית וגם תיעשה כסובן גם בסקטור הערבי.

הסעיף: עבודות דחק ופעולות שונות, בסכום של 300.000 לירות מיועד לשתי מטרות עיקריות, אם אפשר לאמר כך, קודם לכבוי טרפות במקרים קשים, במצבים חסורים, שלתעסוקה במקומות מסויימים שיש הכרח בעשיית פעולה מידית, כדי להקל על המצב, שנית, פיתוח המקומות הנחשלים, מתוך מגמה גם להרבות תעסוקה במקום וגם לפתח את המקום, על ידי כל מיני שרותים ציבוריים, כמו עשיית דרכים, עזרה לסיידור מים במקום, שרותים חינוכיים, וכן הלאה.

הסעיף הבא הוא: הסתתפות בהחזקת לשכות עבודה כללית בסכום של 300.000 לירות. בודאי ידוע לכם שהלשכות היו סוחזקות, עד השנה, שווה בסורה על ידי הממשלה וארגוני העובדים המנהלים את הלשכות הללו. השנה אנו מניחים שהסתתפות הממשלה תגדל, היא תגדל באופן אבסולוטי לפני רבוי, גדול, הלשכות הקיימות, ופתיחת לשכות חדשות. כן גם תהיה הגדלה בהסתתפות של הממשלה כחכמים אחוז עד לפני שליט, בסכום הזה כלול גם הסכום המתאים להחזקת לשכות העבודה לפועלים ערביים. עד כה קיימת לשכה אחת בנצרת, מיוחדת לפועלים ערביים. אבל בדעת המשרד, אחרי שיאושר התקציב והסכום הזה יעמוד לרשותנו, לפתוח לשכות עבודה נוספות לפועלים ערביים. אנו מניחים שהסתתפות הממשלה בלשכות אלה תהיה כמו בלשכות העבודה לפועלים היהודיים (זאת אומרת ב 2/3), וארגוני הפועלים שיסתתפו בהנהלת הלשכות, יצטרכו לתת את השליט הצותר, ואם יתברר שאי אפשר לתת את השליט הזה, לא תהיה כל ברירה אלא שכל ההחזקה של הלשכות האלה תהיה על חשבון הממשלה. אני דולג על שני סעיפים שהם אמנם חשובים, אבל סמעתם פרטים עליהם מפי שרת העבודה: הסתתפות בקרן להלואות למסקי עזר והסתתפות בקרן להלואות קונסטרוקטיביות.

פה שנוגע לאגף לעבודות צבוריות ושרותים טכניים, בעצם אין הרבה מה לאמר, כי התקציב הרגיל של האגף הזה לא נשתנה בהרבה לעומת התקציב של השנה שעברה. מופיעים סעיפים שהופיעו גם בשנה שעברה, כמעט ללא הגדלה וללא שינוי, פרט בסעיף: עובדים וטכנרים. אני רוצה להסביר, כדי שלא יהיה מקום לאי-הבנה, את הסיבה לכך.

התקציב העיקרי של המחלקה אינו מופיע דוקא כאן. הוא בעיקר מופיע בתקציב הפתוח. בשנה שעברה, כאשר הוכן התקציב למחלקת עבודות צבוריות, והוכנס בו תקן של 114 עובדים למחלקה, לא ידעו עדיין על הסכומים הגדולים, המיליונים, שיועמדו לרשות המחלקה לעשיית עבודות צבוריות. התוצאה היתה שלפעשה העסיקה המחלקה פי גלשה עובדים מהתקן המוכר, והעסיקה אותם על חשבון העבודות, כפי שכל בונה כבישים או בונה בתים, אם יש לו יותר עבודות, הוא לוקח עובדים לאותה עבודה על חשבון אותה העבודה. אם כן, התוצאה הטעמית היתה שמתקן של 114 עובדים, נתרבו והגיעו העובדים סמט, אם כי לא על חשבון התקציב הרגיל, למעלה מאלף טאות איש. בינתיים הועברה גם הקריה בתל-אביב, שהיתה מתנהלת מקודם על ידי הלשכה, סובן שגט היא הועברה, הנהלתה הועברה גם היא למחלקת עבודות ציבוריות. אתם רואים שמתחת לסעיף 256 עובדים, כתוב שזה כולל עובדים ופועלים קבועים להחזקת הקריה בתל-אביב. אינני יודע את המספר המדויק, אבל כמדומה לי שהם בין 45 - 40, זאת אומרת שמספר העובדים הקבועים שבמחלקה הועלה מ 114 ל 210-200, בערך. אבל כפי שאני מסביר, זו איננה העלאה של סמט, כי אם להיפך הורדה בטדה מסויימת. יתכן שיש להניח שגט השנה, נוסף על העובדים הקבועים נצטרך להעסיק עוד עובדים נוספים, על חשבון סעיפי העבודות אשר תיעטינה על ידי המחלקה. אי אפשר לעשות עבודות בהיקף של ארבעה-חמשה מיליונים לירות בפחות מהמספר הזה של עובדים.

יור ע. גלובמן:

אנו מבטלים זה הפעם השניה את זמנו של סר גבעון. למעשה ממסרד העבודה עלינו לסמוע סקירה אחת על השכונן, עם איזו תוספת, כדי לא להוציא את הנזיר חלק, כדי להאיר קצת את עינינו, ואז אנחנו יכולים לפתוח בויכוח. אני מציע איפוא, כי בשבוע הבא נרכז עוד הפעם שלט ישיבות של ועדת העבודה. אחת או שתי ישיבות תהיינה נחוצות, לפי עניות דעתי, לפחות לענין החוק, אינני בטוח אם נגמור בכל השאלות על התקציב, על מטרד התעסוקה והשכונן. אני מציע פה, ברשותכם, שנפתח את הישיבה בשבוע הבא, במכון, כדי שהחברים יוכלו לגמור את כל שאלותיהם. עם גמר השאלות נעשה הפסקה ונחזור לויכוח. אני מציע להפסיק את הכירור עכשיו כי עלינו לגמור את קבלת מסקנותינו בענין ראש העין. (קורא מן הכתב את המסקנות).

(בהסכמת כל החברים הוחלט לשאל שאלות, כדי לא לפתוח את הישיבה הבאה, בשבוע הבא, בשאלות אלו).

גיל:

כאשר מסוים את מטרד העבודה ואת מטרד ראש המטטלה רואים כי ישנה כפילות - אני רוצה לסמוע על זה תשובה.

ב', מהו היחס בין העובדים המקצועיים והעובדים האדמיניסטרטיביים בגידול הזה שטר ברנזון דבר עליו?

ג', האם אין כפילות במרכז ובסניפים? השאלה היא מהי הסמכות של הסניפים?

ד', דובר כאן על השתתפות המטטלה והשתתפות גורמים אחרים. אם זה מוטד מסלתי למה המטטלה איננה מחזיקה את זה? השאלה נוגעת גם למטרד ההיגיינה המקצועית וגם ללשכות העבודה.

ה', האם אינך חושב שיש כמה סעיפים במטרד העבודה שנשנים במטרד האספקה והקיצוב, או להיפך? האם אין מר ברנזון חושב שהתקציב לפריון עבודה אינו מספיק לגמרי ביחס לפריון לצורך? אותו הדבר לגבי ההכשרה המקצועית לעולים? האם אי-אפשר להעביר מסעיף לסעיף?

בן-טוב:

השאלה הראשונה שלי היא בקשר למנגנון.
 לאחר שסטענו לפני בערך שנה וחצי,
 שהמנגנון היה מנופך, מדוע היה צורך להגדיל את המנגנון הזה ב-65%?
 בתקציב הקודם היו 444 פקידים, ועכשיו ישנם 747 פקידים.
 ב'. האם לפקידים האלה שפטרנו אותם
 בגלל זה שהמנגנון היה מנופך, שמורה זכות קדימה נקבלה לעבודה?
 ג'. למה התקציב לטלגרמות הוא כל כך גדול?

ד'. האם ההסתדרות הסכימה שהפקוח על העבודה יהיה בידי משרד העבודה? האם הוא נאטט בזה שהוא פועל בניגוד למשרד התאחדות בעלי התעסיה? אותו הדבר ביחס להנהלת הפעולות להכשרה מקצועית. לפני שנתיים היתה עמדת ההסתדרות שהיא צריכה לנהל את הפעולות האלו באופן ישר.
 ה'. אותו הדבר ביחס ללשכות העבודה.
 מהי מידת הפיקוח של המשרד על לשכות העבודה, ומהו האסכס בין משרד העבודה לבין לשכות העבודה על חלוקת התפקידים ביניהם?

ח. למדן:

כסעף: הסתתפות בקרנות לפיתוח מפעלים קואופרטיביים והסתתפות בקרן להלוואות קונסטרוקטיביות אני רוצה לשאול: א) מבחינה ארגונית, האם חל שינוי בפונה של המחלקה הטיטופית? ב) האם בוטלה המחלקה לנוער, האם היא עומדת בסכום סמלי של אלף לירות? ג) אני רוצה הסברה בענין חלוקת הקרנות הקונסטרוקטיביות, מה אופיין? ד) בסעף של עבודות צבוריות, מה זה: החזקת דרכים וגשרים, סכום עצום כזה של 782.000 לירות. בעיני זהו סכום אגדתי. בתקציב של שני מיליון פונט וסמונה מאות אלף, כמעט שמונה מאות אלף לירות להחזקת דרכים וגשרים - זה יותר מדי. יש לי רושם שיש כמה סעיפים כפולים.

כהו סגורי:

עד כמה שאני יודע, העברת הקריה לירושלים, ופה אני רואה סעיף מטנה. ממספר 256 כולל עובדים ופועלים להחזקת הקריה. רציתי לדעת מה הוא החלק שנשא בקריה בתל-אביב, ומדוע סכום כזה? סעיף שני: שכר שוערים בקריה. באט הקריה עברה לירושלים, אני חושב לגם השוערים עברו. לו זה היה בתקציב של 1950, אבל פה אני מוצא את זה לשנת 1951-1950. אני רוצה לדעת מהו סעיף זה?

מ. גולדראט:

בקשר להסתתפות בקרן להלוואות למסקי עזר. קרן כזו קיימת ליד הסוכנות. האם יש איזה סיתוף פעולה בין המסלה...? בסעף של מחלקת עבודות ציבוריות, ישנו סעיף עבודות טונות - 54.000 לירות, מדוע סכום כל כך עצום לעבודות טונות, בלי כל פירוט?

י. טמחוני:

קודם אמרת לנו ביחס לגידול העובדים, בקשר לרובי המטרדים המחוזיים אשר צריך לעלות בהוצאות, אבל זה צריך לגרום לייעילות של הפעולה. אתה בעצמך בתחלת ולא ברמת את הרעיון, כי ענין זה הוא סותנה בסכויים. אם זה צריך ללכת בסתי קומות, אין בזה מסום בטחון. באיזה קו אתם הולכים בענין זה של סכויים? כיצד אתם מפרקים את החבילה?

ז. ברנזון:

אינני יכול לענות תשובה מלאה וברורה על השאלה הראשונה של מר גיל: מהו היחס בין עובדי המשרד, ובין העובדים המקצועיים? אבל, כפי שאמרת, התפקידים הממטיים והמקצועיים המוטלים על המשרד הם כה גדולים שאני יכול להניח שלא רק הרוב המכריע, אלא מסמונים עד תסעים אחוז של הגידול, יהיו דוקא לצד המקצוע, ולא הגדלת עובדי המשרד. אני יכול לאמר רק כאן, שפניתי למנהלי כל המחלקות ובקשתי מהם למסור לי את רשימת העובדים הדרושים להם לטנה זו, ואחרי שנכנס את הדרישות והתביעות נוכל לקבוע באופן מסטי ומדויק איזה

עובדים נתווספו ואיזה סוגי עובדים נתווספו. המגמה תהיה להרבות בעובדים מקצועיים, הממלאים תפקידים, ולא בעובדים טכניים ואדמיניסטרטיביים, במצב שלנו היום אינני רואה כל כפילות בין המרכז לבין הסניפים. להיפך, לא רק שאין כפילות, למעשה אין בסניפים מספר מספיק של עובדים אשר יוכלו למלא את כל העבודה אשר צריכה להיעשות בטניפים על ידי עובדים מקומיים. רצוננו הוא להרבות, ביחוד התוספות אשר תבואנה תלכנה בעיקר אל הסניפים, כדי שהם יוכלו להקיף את העבודה אצלם. אני יכול כאן לחבר גם את השאלה של הגב' שמחונית. אני כשלעצמי אינני חסיד הרכוז בפעולת המסדר הממטלתי, ואני חושב שצריך, במידה גדלה והולכת, לתת אפשרויות פעולה לאנשים היושבים בסניפים. היעילות מתבטאת בשני כיוונים. היא מתבטאת בזה שהאנשים הנמצאים במקום, הם יותר קרובים לענין והמגע שלהם עם הציבור הוא גם יותר קל. הצד השני של השאלה, הוא במקרה כזה שהאנשים היושבים במרכז, יכולים לראות את הבעיות הגדולות, ולעסוק בהן, ולא להתעסק גם בדברים קטנים, אשר לרוב הם בולעים את רוב הזמן, ואינם נותנים אפשרות לאנשי המרכז לקבוע את הקוים הכלליים של המציאות. ברור שהדבר הזה מחייב גם מתן סמכות לסניפים. כי לא יתכן להוסיב אנשים בסניפים שהם יצטרכו בכל לפנות אל המרכז. אנחנו כבר מטפלים בשאלה הזאת, ותהיה הגדרה ברורה של חלוקת סמכויות בין המרכז לבין הסניפים, כך שהאנשים היושבים בסניפים יוכלו לדעת בדיוק באיזה שאלות הם יצטרכו לטפל, או אם עליהם רק להמציא דין וחשבון, או לפנות ולקבל הדרכה והכרעה מן המרכז.

אשר לסני המוסדות, המוסד להיגיינה מקצועית או לסכות העבודה, שהממסלה איננה מנהלת אותם בעצמה, והיא רק מסתתפת בהם - אנחנו חושבים את זה לקו נכון בפעולת הממסלה. ישנה סימרא סטר אדוין סמואל חוזר עליה לעתים קרובות: הממסלה איננה צריכה לעשות דבר שהוא יכול להיעשות על ידי אחרים. במידה שאיזה דבר יכול להיעשות על ידי אחרים, באופן טוב ויעיל, אין זה רצוי והכרחי שהממסלה תעשה את זאת. המוסדות הללו היו קיימים לפני הקמת המדינה, והם ממלאים את תפקידם, בדרך כלל, באופן טוב ויעיל. לפי דעתנו, אין כל טעם ואין כל סיבה שהממסלה תקח על עצמה את הנהלת המוסדות. על ידי כך תעמיס על עצמה מעטסה כספית גדולה ונוספת. הקו שלנו הוא: שבמידה שאפשר, להיעזר בגורמים המעוניינים באיזה דבר, להשתמש בהם, ולהיעזר בהסתתפות הממסלה ובפיקוחה.

אני כבר אמרתי שכל הפעולה שלנו בסטח פרוין היצור נעשה תוך תיאום מלא עם מסדר האספקה והקיצוב. הזכרתי זאת בענף רהיטי "לכל", שהמחקר הזה נעשה בקטר הדוק עם מסדר האספקה והקיצוב. מסדר האספקה מעוניין בזה מבחינת המחירים, ומסדר העבודה מעוניין בזה מבחינת פרוין היצור, ומפרוין שהמחקר הזה צריך להביא לסתי התוצאות גם יחד - הוא אמנם נעשה מתוך תקציבנו - הוא נעשה לפי תכנית מוסכמת עם מסדר האספקה והקיצוב, אינני אומר שהתקציב שנתן לנו הוא מספיק, בסיס לב לתפקידים העומדים לפנינו, בקטנו ממסדר האוצר תקציב הרבה יותר גדול, אלא שלא נעצנו.

אשר להגדלת הפנצנרן, השאלה הראשונה של טר בן-טוב. נדמה לי שהסכרתי זאת בדברי, אנחנו הקיטונו, באמצע השנה, שלט יחידות, לגמרי חדשות, שאינן מופיעות בתקציב של השנה שעברה והם: אגף הסיכון, המדור לפרוין היצור והאגף לביטוח עממי, אגפים אלה הוקמו באמצע השנה והם לא הוכנסו לתקציב החדש, אגף הסיכון עצמו, מעסיק כעת ארבעים ושלטה עובדים, הוא לגמרי לא נכנס בחשבון של השנה שעברה, דבר שני: אם נשים לב אז נראה שלמעשה ההגדלה בכל המחלקות והאגפים, מחוץ לעבודות ציבוריות, בהטוואה לשנה שעברה, היא בדיוק כארבעים וטמונה עובדים, היינו מ-245 ל-293 עובדים. ההגדלה הגדולה באה במחלקת עבודות ציבוריות ובמחלקת המדידות. במחלקת עבודות ציבוריות, חלה התפתחות עצומה, שלא ראו אותה בפלל טראק, ולא הביאו אותה בחשבון לתקציב החדש, נוסף לזאת, הועברה הנהלת הקריה רק לפני חודש או חודשיים, למחלקת עבודות ציבוריות, וזה כשלעצמו נותן תוספת של קרוב לחמישים עובדים, כאן אני חייב להשיב על השאלה: מדוע צריך בכלל את העובדים בקריה? - התשובה היא: מסרדי הממסלה העיקריים עברו, אבל הקריה מלאה, בניני הקריה מלאים, בדיוק כמו שהם היו, מסדר הבטחון למשל, שהיה מפוזר בהרבה בנינים בעיר, עבר כרובו לבנינים שפוננו, המקום הוא רכוש ממטלתי, הבתים הם מלאים, וצריך להספיק להחזיק את הבנינים, את הרחובות, בדיוק

כמו שהחזיקו קודם, אלא שהמסרדים עברו לירוסלים ואחרים נכנסו לסם. יש לזכור כי כל מסרד שעבר לירוסלים, השאיר גרעין גדול בקריה. כל היחידה הזאת, כפי שהזכרתי, עברה למחלקת עבודות ציבוריות, אחרי שלשכת הקריה שהיתה בתל-אביב פורקה ועברה לירוסלים.

לגבי העובדים שפוטרם וסמירת זכויותיהם - זכויותיהם שמורות, לפי הסכם של המססלה עם אגוד עובדי המדינה. במידה שעובד כזה יפנה ויתבע לעצמו מקום והוא יהיה מתאים לפי התפקיד שהוא ימלא, בלי כל ספק שיהיה לו זכות קדימה על פני אחרים. הרי דבר ידוע הוא שעד דרגה ו' מקבלים אנשים באמצעות הלסכה. לסעלה מדרגה ו', אנו נוהגים לסדר את זה על יסוד הכרזות או על יסוד פניות של אנשים למחלקות. אלה סרצו להסאר בסירות המססלתי, סודרו באותו הזמן במסרדים אחרים, בתפקידים אשר מתאימים להם.

ביחס לסאלה של פיקוח העבודה - ההסכם שהוטב בדבר חלוקת התפקידים בין המוסד להיגיה מקצועית ותעסיה, לבין מסרד העבודה, הוא הסכם שנעשה על דעת ההסתדרות ועל דעת התאחדות בעלי תעסיה והמססלה. אמנם אני חייב להגיד שחדשים רבים התנהל הסו'ם הזה, והיתה דרישה מצד המוסד שהפיקוח יהיה בידי ההסתדרות. כיום הנהלת המוסד מורכבת מבאי כוח ההסתדרות והתאחדות בעלי תעסיה. אנחנו עמדנו על כך שהפיקוח החוקי יסאר בידי מפקחים מססלתיים. בסופו של דבר, אחרי סו'ם מסו'שן וסיגע, הם קבלו את הדבר הזה ורצו להבטיח גם את הצד הסני בהסתתפות המססלה בחמישים אחוז, בהרחבת היקף העבודה שהם עושים כיום.

מה שנוגע לחלוקת התפקידים בין המססלה ומרכז לשכות העבודה - דבר זה נעשה, עד כמה שידוע לי לפי הסכם ג'נטלמני, ולפי הסכמים מדי פעם בפעם. הדבר ימצא כעת הגדרה ברורה עם פרסום חוק ארגון ותעסוקה. לחוק זה יקבעו חלוקת תפקידים וססכיות.

מה שנוגע לקואופרציות - המבנה של המחלקה הסיתופית לא נסתנה. מחלקת האגוד הסיתופי והמנגנון שלה, נסארה בדיוק כמו שהיתה, לא חלו בה, לעת עתה, כל שינויים. יש בו, כידוע, סתי סקציות. האחת: פיקוח חוקי שהוא בידי רוסי האגודות הסיתופיות, והסניה: פיתוח הקואופרציה בקרב הנוער והסנוגרים, על ידי מחלקה ססנית, ובתוך זה גם הפעולה לאיגוד הקואופרציה ולהסברה לתנועת הקואופרציה בתוך הנוער. הסכום הזה של אלף לירות, הסופיע כאן, הוא אינו כל כך גדול, הוא נותן עזרה כספית לקואופרטיבים של נוער, כמו הוצאות על פעולה ארגונית. הפעולה הזאת בקרב הנוער נעסית כעת בסיתוף פעולה עם מסרד החינוך. הפעולה בעיקרה, נעסית על ידי מסרד החינוך, לפי הסכם שפרטיו אינם ידועים לי כרגע.

ה. לסדן:
האם קיימים מפעלים קואופרטיביים בתוך הנוער, האם ישנו עידוד מפעלים קואופרטיביים בתוכם?

צ. ברנזון:
אין דבר כזה. אינני יודע אם היו מפעלים קואופרטיביים. אני יודע שהקיימו כמה קואופרטיבים להדרכה, ועל יד בתי הספר או בקרבת מקום נתנו ססחי ארטה לקואופרטיבים הללו, ונתנה להם ההדרכה המקצועית הדרושה בקטר לכך.

ביחס לקרנות - אנחנו סתכווננים להקים קרנות מסותפות של המססלה, של ההסתדרות ושל גורמים אחרים המעוניינים בזה. לכל קרן כזו ישנה הנהלה מורכבת מבאי כוח כל המוסדות המסתתפים בקרן זו.

ח. לסדן:
מי הם היוזמים את הפעולה המקצועית?

צ. ברנזון:

הקרנות, הן קובעות את שיטות הפעולה ואת הפעולה. אני מוכן להסאיר לכל החברים את החומר המפורט על העבודות אשר תעטינה בכסף הזה. יש לי רשימות מלאות על כל מה שאנחנו מתכוונים לעשות.

היו"ר גלובסון:

רבותי, אנחנו מוכרחים לעבור לסעיף האחרון. אפרתי כבר, ברור שבקשר עם הסקירה שסמענו, יהיה לנו ויכוח על עוד שאלות. איננו מסיימים בפרטה זו. סמענו סקירה, לדעתי די מקיפה, על עניינים אלה, ואז נוכל לעיין בהם כהלכה. אני מציע להניח על שולחנה של הכנסת, על דעת הועדה, את המסקנות הבאות:

לפי החלטת הכנסת מז' בסיון תש"י (23.5.50) ברדה ועדת העבודה עם מסדר העבודה והביטוח העממי וסרכז לסכות העבודה של ארגוני הפועלים את המצב בתעסוקה וחלוקת עבודה בפתח-תקרה וסביבותיה והסיקה את המסקנות הבאות:

(א) בתקופה של קיבוץ גלויות והעברתם של רכבות עולים לחיי עבודה ויצירה וקליטתם במסק ישראל מענינה של הסדינה ומענינם של העולים לסקוד על סמכותה של לסכת העבודה הכללית בחלוקת עבודה. כל הגורמים הסונים במדינה חייבים בדאגה לניצורה של לסכת העבודה הכללית וחיזוק מעטה במדינה ופגיעה בלסכה אינה אלא פגיעה באפסרויות הקליטה.

(ב) במאמציה של לסכת העבודה בפתח-תקרה לסניעת העסקתם של עובדים שלא באמצעותה, מאמצים אשר לוו תחילה גם בהסברה, בכתב ובעל-פה במקומות העבודה ובקרב העולים, לא היה ולא יכול היה להיות כל צל של פגיעה באיזון ערה שהיא או בזכותם של העולים לעבודה, סכן הלסכה עוטה כיום בעיקר ובסיוחד בחלוקת עבודה בין העולים עצמם - אלא להפטיח חלוקת עבודה נכונה בין דורשיה.

(ג) הועדה סבורה, כי יש להחייס את הבאת הצעת החוק לארגון התעסוקה בפני הכנסת והיא רססה לפנייה את הודעת מסדר העבודה והביטוח העממי, כי לאחד שיסיים את הנירורים המוקדמים עם הגורמים הסונים - הצעת החוק תובא לאיסורה של הכנסת.

הצעת ועדת העבודה להצבעה בכנסת

הכנסת רססה לפנייה את הודעת ועדת העבודה על מצב התעסוקה וחלוקת העבודה בפתח-תקרה וסביבותיה.

ח. רובין:

אני מציע להוסיף . . . של ארגוני הפועלים, אינני מסתפק בזה טועדת העבודה רוסמת לפנייה מסדר העבודה יגסים את זה, אני מציינ דבר סני: אני חוסב מצריך לציין שהפתרון היסודי של שאלת העולים במחנות זוהי הוצאה מהירה מהמחנות. ביחד עם זה עלי לציין את העובדה המצערת שהממשלה, בשטח זה לא פעלה במידה מספקת.

מר גיל:

אני מסכים לסעיפים שנקראו כאן על ידי היו"ר הועדה, אבל אני מציע הוספת עוד סלסה סעיפים, אם הועדה לא תקבל אותם, אני מבקס הסתייגות, (א) הכנסת אוסרת על מפלגות פוליטיות לחלק עבודה מחוץ ללסכות העבודה, כמו סקרה בחיפה בנוגע לסספרו. (ב) הכנסת דורסת לסכת העבודה תהיה מסלתיית ולא של ארגוני פועלים. (ג) הכנסת מוקיעה את ענין שימת הסצור על יהודים במדינת ישראל וחסייסת הדרכים כאמצעי לחלוקת עבודה צודקת.

י. סמחוניות:

אני רוצה לציין את העובדה שהועדה, ברגע הנוכחי, איננה מוכשרת לקבל סיכום, מפני שלא רק בכנסת, אלא גם הועדה צריכה לראות תוצאות בכתב ולסקול את הדברים. שנית, בתור חברת ועדת כנסת, אשר הרבה מאוד עוסקת בפרוצדורות, אין לי סום נטיה להחלטות ארוכות המסתרעות על עסודים. היו לנו שלש נקודות עיקריות אשר עליהן הסכמנו: א) העובדה של יציאת המוני אנשים אלה, פגע בכוסר עבודתה של הלסכה לסדר את ענין חלוקת עבודה צודקת. ב) שלסכת העבודה כיום, היא המכסיר היחידי והיעיל לחלוקת עבודה כזו. בזאת הסכמנו, רצינו גם לגנות את העובדה של היציאה. ג) ענין חוק התעסוקה. אינני סוכנה לדון על עובדות אלה עכשיו. אבל זוהי הצורה הקצרה ביותר.

כ. מגורי:

נדמה לי שהועדה ברובה הגדול, הביעה את דעתה שמצור על סחנות העולים אינו צריך להיות אמצעי בסביל חלוקת עבודה. שמענו דעה זו למעט מפני רוב חברי הכנסת. אני מוסיף: הועדה סגנה את המצור כאמצעי לחלוקת עבודה צודקת. ב) הועדה בתור מוסד עליון של המדינה, בקשר לעניני עבודה, - כל סכסוך עבודה חייב לבוא בפניה. אני עומד אחר כך על סתי הצעותי: אי-אפשר שבמדינת ישראל ישארו אנשים במחסור מצרכים אלמנטריים, מצרכים אשר אינם מקבלים במחנות. הצענו שעבודות בתוך המחנה מגיעות קודם כל לאנשי המחנה, בגבול יכולתם. דבר שני: כל זמן שקיימים סחנות, תוקמנה גינות ירק לצורכי המחנה. יש הכרח לעשות את הדבר הזה.

א. גולדראט:

הענין הזה מסתעף לכמה וכמה ענינים ואנחנו לא נצא מהדבר הזה. שרת העבודה בודאי שהיא עוסקת בזה להגיש לכנסת, לוועדת העבודה, חוק על מעמד הלסכה במדינה, חוק תעסוקה. אז, כאשר יבואו הענינים ונדון עליהם, על כל חוק בפרוטרוט, כל אחד יגיש את הצעותיו. אני אומר שעלינו להצטמצם בנקודה אחת עכשיו, נקודת סקרה ראש העין. החבר מגורי הציע הצעה לסדר-היום, מה סקרה הם. אנחנו צריכים לדרר את השאלה אם הלסכה היתה צודקת במאה אחוזים או בחמישים אחוז, ואל לנו לחרוג ממסגרת זו.

ה. רונין:

אני מציע בענין זה שלא נעסוק בויכוח פורמלי, אלא כל אחד יודע שבענין זה יש כל מיני מומנטים פוליטיים. כל טיעון וכל טפלגה - זכותה לנצל את הדבר הזה לפי מיטב ידיעתה, ואין כל טעם להתוכח, יש להכין את ההצעות בכתב, כל הויכוח הזה מיותר.

י. פינקלסטיין:

תסלחו לי אם אתערב בסהלך דיון זה. אבל אני חייב להעיר לגבי הצעתו של מר מגורי, שלא יהיה זה הוגן אם הועדה תקבל החלטה על גני ירק ליד המחנות בסביל להעסיק את העולים באספקה עצמית, בו בזמן שהסוכנות עוסקת בענין זה. אין זה דבר כל כך קל, יש צורך באינטלציה של מים וכן הלאה. אין זה ענין לאספקט פומבי של הכנסת. ב) בנקודה של מר מגורי על הסעיף: הרחבת סיפוק המצרכים המינימליים של יוסבי המחנות. לא יהיה זה נכון אם נקבל החלטה. הועדה לא שמעה את מצב הדברים במחנות באיזו מידה מספקים או לא מספקים. מכל מקום, מכיון שחברי הועדה הנם חברי הכנסת ובכנסת - יש ועדה אחרת ועדת הכספים. פתחו בדיון קשה מאוד בוועדת הכספים על תכליות הסוכנות לעזרה כדי לאפשר לקיים דטה איזו שהיא במחנות. לדעתי, יהיה זה זריעת סלח על הפצעים, בזמן שכל המצב הקיים איננו במצב תקין. לדעתי, דברים אלה אינם צריכים לעמוד כחנות דעת של הועדה בפני הכנסת.

מר גיל:

ביחס לשאלת המצור, אני רוצה להגיד שיש מחטבה אחרת, השקפה אחרת וצריך לתת לה אפשרות של ביטוי. אנחנו אומרים שהעובדות נובעות ממדיניות ידועה. עובדות אינן נופלות מהסטים, עובדות יוצרות ענינים, יש להם קו ידוע והן יוצרות עובדות לפי רצונן. ב) אם אנחנו אומרים שתהיה לשכת עבודה ממסלמית, יהיה יותר צדק בחלוקת עבודה, גם זה גורם שלא יהיה מצור. דברים אלה הם במקומם, ויש זכות לכל חבר להציע אותם.

היו"ר גלובטון:

אני אגיש לכנסת לא אותה מגילה
ארוכה שקראתי פה. מבחינת הריכוז
אני אעשה את הסכסיסום ונרכז את הדברים בניה כשתי מסקנות. אני
דואג רק לסדרי עבודתה של הועדה שלא תהי מגוחכת. בקשר לסאלת סגורי,
אנחנו נקדים ישיבה רצינית לענייני המסחנות. אני רוצה להעיר שתי
הערות. היות וסגורי וגיל לא הגישו את דבריהם בתורת הסתייגות,
והיות והיו לנו תקדימים בוועדות שונות, אני פונה איפוא אליהם
שבנקודה זו נמאחד יחד. אני הייתי מבקש שיעיינו באפילציה שלהם
עד אשר יתנו לי תשובה.

(הצעת החברים סכהן סגורי וגיל יעברו ביחד על הנוסחה).

כ. סגורי:

האם הועדה חושבת לעבור על סאלת
המצור עצמה, על סדר היום?

היו"ר גלובטון:

אנז אמרנו בענין זה מה שהיה
לנו להגיד.

ח. לסדן:

אני מציעה שהיו"ר ינסח את הודעתו,
יפגש עם גיל ורובין. החברים שיש
להם הסתייגות חייבים לנסח את ההסתייגות.

הישיבה נבעלה בטעה 1.30 בצהריים.

הישיבה הבאה נקבעה ליום שני 5.6.50, טעה 10.30 בבוקר.